

ного компромисса и согласился на учреждение ПНА. Однако рано или поздно взрыв должен был произойти: осень 2000 г. разрушила все иллюзии, связанные с мирным урегулированием конфликта. Генерал Ариэль Шарон, имя которого ассоциируется с резней в Сабре и Шатиле, совершил прогулку по Храмовой горе, пропелся около мечети аль-Акса. Что началось после этого — хорошо известно.

За последнее время произошел ряд событий, существенно повлиявших на развитие конфликта. В сентябре 2003 г. израильское правительство приняло решение о депортации Арафата как главного виновника непрекращающейся террористической войны против Израиля. В данный момент Арафат находится в изоляции в своей резиденции в Рамалле. Кандидатом на пост палестинского лидера стал Ахмед Курей, занявший кресло ушедшего в отставку премьера Аббаса. Начатое больше года назад возведение разделительного забора вызвало бурю негодования как со стороны палестинцев, так и израильских левых, опасавшихся, что забор станет границей палестинского государства. Принятие же мирных планов по урегулированию “Дорожная карта” и “Женевская инициатива” создало фундамент для выхода из тупика, символами которого являются Шарон и Арафат.

В связи с событиями на Ближнем Востоке на первый план выходит тема терроризма. Роль таких организаций, как ХАМАС, “Исламский джихад”, в Палестине значительна и продолжает возрастать. Палестинцы и арабы, не имея возможности противопоставить что-либо военной мощи Израиля, единственным средством борьбы считают террор.

До завершения противостояния еще очень далеко. Убийство духовного лидера радикальной палестинской группировки ХАМАС Ахмеда Ясина накалило и без того взрывоопасную обстановку на палестинских территориях и в Израиле. Понадобится еще много времени и усилий, чтобы на этом небольшом кусочке Земли воцарились мир и спокойствие.

*А.В. Ефімовіч
РІВШ (Мінск)*

АБРОЧНЫЯ ПЛАЦЯЖЫ ПАД ЧАС РЭФОРМЫ М.М. МУРАЎЁВА Ў ДЗЯРЖАЎНАЙ ВЁСЦЫ

Палаты дзяржаўных маёмасцей у 1860 г. заняліся раскладкай ўзвышанага аброка. Апіраючыся на падрыхтаваную ў ходзе люстрацыі “сярэднескладзеную ацэнку надзелаў кожнага разрада”, прыбаўлялі да яе адпаведны працэнт. Аднак II Дэпартамент Міністэрства дзяржаўных маёмасцей патрабаваў увесці новы павышаны аброк у дзеянне з пачатку 1861 г., не чакаючы канчатковага зацвярджання новай раскладкі. Аброк жа налічваўся па дадзеных паверачнай люстрацыі. II Дэпартамент патрабаваў спягнаць увесь “узвышаны аброк” за першую палову

1861 г., не чакаючы “змяненняў нарэзкі сялянскіх надзелаў”. Аднак адвядзенне новых надзельных зямель сялянам не было завершана і да вясны 1862 г. За неадведзеныя ў фактычнае карыстанне землі з сялян спаганяліся значныя аброчныя плацяжы.

Найбольш высокім аброкам былі абкладзены маенткі, якія знаходзіліся блізка да рынкаў збыту. Зыходзячы з архіўных матэрыялаў нармальнай ацэнкі фунта жыта па Гродзенскай губерні, можна назіраць наступнае становішча: вышэйшая ацэнка назіралася калі да бліжэйшага пункту збыту сельскагаспадарчых вырабаў адлегласць была меней 20 верст (калі меней 10 верст, то да сярэдняга аброка набаўлялася 6 %, а калі 10—20 верст, то набаўлялася 3 %); ніжэйшая ацэнка назіралася, калі да бліжэйшага пункту збыту азначаных вырабаў было болей 30 верст (калі 30—40 верст, то ад сярэдняга аброка здымалася 3 %, а калі 40—50 верст, то здымалася 6 %).

Наогул, па дзевяці заходніх губернях аброк узвысіўся на 22 %, у шасці губернях Літвы і Беларусі на 23,75 %. У пяці беларускіх губернях пазямельны аброк у сярэднім на дзесяціну надзельнай зямлі дзяржаўных сялян павялічыўся з 48,3—74,2 к. да 75—93 к. у залежнасці ад губерні. Аброчныя плацяжы на зямлю ў гэтых губернях былі вызначаны на суму ў 1401,1 тыс. р. замест 759,1 тыс. р., што ўносілі сяляне да 1859 г., г. зн. узраслі на 84,6 %. Такое значнае павелічэнне аброка рабіла яго непасільным для сялян. Урад вымушаны быў унесці папраўкі ў першапачатковыя разлікі. У выніку паверачнай люстрацы становішча дзяржаўных сялян азначанага рэгіёна прыкметна пагоршылася. Само Міністэрства дзяржаўных маёмасцей ацаніла павышэнне аброкаў з дзяржаўных сялян наступным чынам: “Аброкі з сялян вылічаны значна вышэй папярэдняга, а менавіта, замест 1 866 499 р. плацімых сялянамі да 1858 г., прапанавана было спаганяць з іх да 3 055 785 р. Але вылічаным у такім памеры аброкам сяляне абкладзены не былі з прычыны таго, што была прызнана немагчымасць іх выплачваць, а ўзамен таго зроблена вызначная надбаўка на аброкі па папярэдняму вылічэнню, а менавіта на працягу 1860 і 1861 гг. аброкі ўзвышаны да 2 290 793 р., г. зн. замест 64 % прыбаўкі вылічанай паверачнай люстрацыяй прыбаўлена да папярэдніх аброкаў 22 %.”

Д.А. Кашальчук
БДЭУ (Мінск)

ЛІДСКІ ЗАМАК

У першай палове XIV ст. на нашых землях паўстала цэлая сістэма абароны — умацаваныя замкі ў Лідзе, Крэве, Медніках, Вільне, Троках, Гродне. Старыя, драўляныя умацаванні былі перабудаваны на каменныя, мураваныя. Размешчаны яны былі звычайна на высокіх узгорках. Узнік новы тып замкаў, такі званыя “кастэлі”. У XII—XIV стст.